

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendő.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Vörös Sándor**,
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

Az

„ERDÉLYI GAZDA“

1884-ik évi folyamára.

Az „Erdélyi gazda“ 1884. uj évvel XVI-ik folyamába lépett, előfizetési ára egész évre csak két forint, féléves előfizetéseket nem fogadunk el.

Ezen előfizetési ár már elég olcsóra van ugyan szabva, de hogy a lapnak terjedése és épen azon körökbe való eljutása, melyek vagyoniilag korlátoltabb helyzetben vannak, még inkább biztosítva legyen: az erdélyi gazd. egylet igazgató választmánya támogatva a nmlgu földmívelési ministeriumnak tetemes anyagi segélye által, elhatározta, hogy **községek, községi előjárók, körjegyzők, lelkészek, iskolák és tanítók, valamint az erdélyrészi gazdasági és rokon egyletek tagjai** az „Erdélyi gazda“ 1884. évi egész folyamát fél árban, azaz

egy forintért

rendelhetik meg, ha ezen összeget legkésőbb 1884. januárhó 15-éig Kolozsvárra az „Erdélyi gazda“ kiadó hivatalának czimezve és **bérmentve** beküldik. Egyes előfizetők erre nézve legcélszerűbben a postautalványt használhatják.

A pontos megrendelést annyival inkább kérjük, mert felesleges példányokat nem nyomathatunk és így a későn jelentkezők csonka évfolyamot nyernek.

Gyűjtőknek minden tiz egyszerre beküldött (akár 2, akár 1 frtos) előfizetés után **egy-egy tiszteletpéldánnyal** szolgálunk.

Oly megrendelés, melyhez az előfizetési összeg mellékelve nincs, tekintetbe nem vehető.

Lapunk iránya marad a régi s midőn az önzetlen vállalat tömeges pártolását reméljük, egyszersmint teljes tisztelettel kérjük a t. érdeklődőket, sziveskedjenek az „Erdélyi gazda“ törekvéseit **hosszú szellemi közreműködésükkel is** hathatósan előmozdítani.

Olcsó hirdetési rovatunkat, mely a lap jelen olvasottsága mellett biztos sikert ígér, ajánljuk az eladók és vevők szives figyelmébe; **egyleti tagok és előfizetők 25% díjkedvezményben** részesülnek.

Kolozsvárt, 1884. januárhó 1-én.

Az „Erdélyi gazda“ szerkesztő bizottsága.

Tartalom: Előfizetési felhívás. — Alakítsunk szövetségeket a tej értékesítése ügyéből. Erdélyi Károly — A terménybankok és azok befolyása a mezőgazdaságra — Tudnivalók a trágyakezelésről. B. J. — Méhészeti estélyeink. Szentgyörgyi Lajos. — Egyveleg: December havi meteorológiai észleletek. A

baromfiak a piac számára való elkeszítése. A luczera mint sertestakarmány. Istálló-gerendák végeinek megrothadása. A mész szerelpe a baromfi ólban. Fekereskedő részvenytársaság. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetés.

Alakítsunk szövetkezeteket a tej értékesítése czéljából!

(A háromszéki gazdák figyelmébe!)

Saját létfenntartásunk érdeke kívánja, hogy minden alkalmat felhasználjunk, minden eszközt megragadjunk arra nézve, hogy jövedelmünket szaporíthassuk. A művelődés haladásával, a társadalmi fejlődéssel lépést tart szükségleteink szaporodása; növekednek az adók, fokozódnak kiadásaink; gondoskodnunk kell tehát arról, hogy bevételünk is gyarapodjék. Igen, az önfenntartás ösztöne parancsolja nekünk, hogy mindent elkövetésünk újabb és újabb jövedelmi források nyílhatása érdekében; mert csak így leszünk képesek győzelmet aratni a létérti küzdelemben; csak így bírjuk elviselni ama napról-napra súlyosodó terheket, miket az élet, a társadalom vállainkra raknak.

Azt mondják, hogy szegények vagyunk; és ez igaz is, de magunk vagyunk az okai; mert a kínálkozó jövedelmi forrásokból vállalkozási szellem hiánya vagy kényelem szeretet, avagy Isten tudja minő ok miatt nem tudunk vagy nem akarunk meríteni. Nem értünk hozzá, miként kellene a rendelkezésünkre álló természeti kincseket kiaknázni, felszínre hozni, s főleg nem értünk ahhoz, hogy nyers terményeinket feldolgozván, azok számára a külföldön piacot teremtsünk, s ez által idegen pénzt hozunk be a külföldről. Pedig a népek gazdasági fölvirágzásának, vagyonosodásának egész titka ebben rejlik: sokat kivinni, keveset behozni, azaz több pénzt kapni a külföldről, mint adni.

Ki nem merített, vagy egyáltalán figyelembe sem vett jövedelmi forrásaink közül csupán egyet említek ezuttal, s ez a tejgazdaság. Hogy minő lábön áll a mi tejgazdaságunk, arról, mint mindnyájunk előtt ismeretes dologról, fölösleges szólanom; csupán azt mondom el tehát, hogy hová lehetne emelni egy kevés buzgalommal és akarattal.

Tej-gazdaságot folytatni csak úgy érdemes, ha a tejet mindenkor kellőleg értékesíteni lehetséges. Erre nézve első és főkéllék a biztos és állandó piac. Hogy pedig ezt megszerezhessük, oly terményt kell produkálnunk, mely a versenyt egyéb olynemű terményekkel mindenkor diadalmasan kiállhassa. De ezt a célt elérni egyeseknek vajmi nehéz, majdnem lehetetlen; azonban a mire nem képes az egyes, kivihetik azt többen, s nekem erős hitem az, hogy egy részvényekre alapított, s jól szervezett tejgazdasági vállalat, u. n. „tejszövetkezet“ által igen szép eredményt lehetne elérni e téren.

Háromszékmegye gazdái meglehetősen sok tejet produkálnak; tudomásom szerint vannak gazdaságok e megyében, hol a napi tejtermelés mennyisége 3—5 száz litert is meghaladja. Hát még mennyire fokozódnék ez a mennyiség, ha a tejet kellőképp értékesíteni lehetne! Most igen sokan csak azért nem tartanak több tehenet, mert nincs mit csinálniuk a tejjel; a napi tej-szükséglet fedezésére pedig egy pár bivaly elegendő.

Mindezeket tudva, lehetetlen be nem látni egy jól szervezett tejgazdasági vállalat előnyeit. Ez azonkívül, hogy módot nyújtana a gazdának arra, hogy a tejet értékesítse, lendületet adna hanyatló szarvasmarha-tenyésztésünknek is; befolyásolna a gazdaságainkban előállított trágya mennyiségére és

minőségére s így földjeink termésének gyarapodását eredményezné; szóval maga után vonná összes gazdasági jóllétünk emelkedését.

Alapítsunk tehát Háromszék-megyében egy ily tejgazdasági szövetkezetet! A siker felől ne legyen kétsége senkinek; hiszen vajunknak már is meg van piacza a külföldön. Hogy kétségbevonhatlan adattal szolgáljak, felemlitem, hogy Novák Bogdán ur Kézdi-Vásárhelyről „thea-vaj“ név alatt folytonosan szállítja a vajat Bécsbe, Párisba stb., s mindegyre tömegesebb megrendeléseket kap. S bizonyára sajtunk is megelné a maga piacát, mert nem szenved kétséget, hogy a szövetkezetnek gondja lenne arra, miszerint kifogástalan minőségű s versenyképes terményt állítson elő.

Végül fölemlitem még, hogy egy tejgazdasági szövetkezet létrehozásának eszméjével nálunk némelyek már megbarátkoztak, sőt a fentebb említett Novák Bogdán ur már lépéseket is tett az eszme megvalósítása érdekében Egan Ede urnál, a m. kir. földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium országos tejgazdasági felügyelőjénél, a ki válaszában úgy nyilatkozott Novák urnak, hogy az ily irányú törekvéseket a kormány is készséggel támogatja, s a tejgazdasági szövetkezetek létrehozására szívesen nyújt segédkezet.

A dolgok ily állásában nincs egyéb hátra, mint az, hogy ha vannak Háromszékmegye gazdái között, kik ezen eszmét helyeslik és hajlandók egy ily szövetkezetnek tagjaivá is lenni, adjanak ennek itt a nyilvánosság terén kifejezést, részint azért, hogy alkalom legyen a dolgot minden oldalról megbeszélni, részint pedig azért, hogy egy netalán e tárgyban szükségessé válható előértekezlet érdekében az utat egyengetni lehessen.

Erdélyi Károly.

A terménybankok és azok befolyása a mezőgazdaságra.*)

A hitel gyakorlati alkalmazásában számos oly intézkedéseket von maga után, melyek mind odairányulnak, hogy a készpénz a forgalomban minél nagyobb mérvben helyettesítessék. Ilyen a pénzt helyettesítő közegekül tekintendők a bankok, melyek pénztári műveleteik mellett hitelnyújtással is foglalkoznak.

A hitelállapotok terén feltűnő azon jelenség, hogy a pénzt képesek vagyunk egyéb közegekkel pótolni; mire rendkívül nagy szükség is van, mert a forgalomban előjövő értékek készpénzzel mind ki nem egyenlíthetők. Annyi készpénz, mennyi erre kívántatnék, a forgalomban soha sincs.

A pénzt helyettesíteni lehet papírpénz alakjában bankjegyek, államjegyek utalványok, leszámítolások s több effélével. Eme hitelművelési alakoknak megvan a maga alapja; a bankjegyek ércfedezettel bírnak, az államjegyeket biztosítja a kibocsátó állam, az utalványok letett értékeken vagy személyes hitelen, a leszámítolások kiszolgáltatott értékeken alapulnak.

*) Szűcs Mihály debreczeni tanár jeles értekezése, melyet a m. kir. földművelési miniszterium külön terjesztésre méltónak talált.
Szerk.

A mezőgazdasági termelvényeknek, de különösen a gabnanemeknek is megvan ama képessége, hogy pénzt helyettesítő közegekként szerepelhetnek, s ebből kifolyólag bankalapul szolgálhatnak. Eme hitelműveletek azon sarkalnak, hogy a gabnanemek hosszabb időn át eltarthatók, nélkülözhetetlen emberi szükségletet fődöznek, semmikép elő nem állítható természeti adományok.

Amint a pénzműveletek gyújtóját képezik a bankok, hol az egész forgalom központosan s honnét szétágazik ismét, működésében a nemzetgazdaság elemeit éltetve, épp úgy lehet a gabnanemekre ily gyújtókat létesíteni, hol egyrészt a gabna mint pénz a bankokban kezeltetik, s másrészt innét intézendő hitelműveletek tárgyát képezi.

Emo gabna- vagy terménybankok alatt, melyek egyrészt lényeges megtakarítások tárgyát képezik, másrészt arra vannak hivatva, hogy mezőgazdaságunk számtalan égő sebeit orvosolják s gabnakereskedelmünket megváltoztassák, átalakítsák; értjük az elevator rendszerű magtárakat.

A gabnanemekben általában megvan ama képesség, hogy terménybankok alakjában bankalapul szolgálhatnak. Sajaos, hogy eme képességük az európai államokban nem méltányoltatott eddig elé. — Amerikában az elevatorok szétében működnek s jelentékeny hatással vannak a mezőgazdasági élet fejlesztése és a forgalom élénkítésére: Igy Duluth-, Milwaukee-, Chicago-, St.-Louis-, Detroit-, Toledo-, Cincinnati-, Cleveland-
Buff-
poriumában New-Yorkban mindenütt hatalmas elevatorok vannak működésben.

Az elevatorok oly különleges czélú magtárak, melyek a gabna kezelését az emberi erő nagy részben való mellőzésével gépek segítségével végzik. Akár gőzhajón, akár vasuti kocsiban jó a szállítmány, a gabnát gépekkel emelik föl, gépekkel mérik meg és osztják szét a tartányokban. — Az egyes tartányok ürmérete, melyekben a gabna elhelyeztetik, 2000—10.000 hektoliter tesz. Egy elevator 10—20 különböző ürméretű tartánytal bir.

Chicagóban magában 19 elevator van, melyekben több, mint 5, millió hektoliter gabna helyezhető el s évi forgalmuk 67 millió hektoliterre megy. — Milwaukeeban 7 elevator képes naponta 18.000 hektoliter búzát átvinni, s ugyanannyit vagy többet kiszolgáltatni.

A legújabb és legczélyszerűbb elevatorok egyike a „Central New York” vasutársulat által New-Yorkban épített, melyben 400.000 hektoliter cerealiat lehet elhelyezni. Két épületben 90 méter hossz és 30 méter szélesség mellett 46 méter magas. Egy-egy épületben több mint száz tartány van. A tartányok 1.25 méter négyszögben 15—17 méter magassággal s egyenkint 1800—2400 hektoliter fér beléjük. Husz emelő (elevator) dolgozhatik egyszerre, melyeket mint az összes gépezetet egy 700 lóerejű gőzgép mozgat.

Hazánk az elevatorok felállításával megelőzte a többi európai államokat, a mennyiben befejezéséhez közeledik a „magyar leszámítoló- és pénzváltóbank budapesti közraktári vállalatának” elevatora, mely 200.000 mázsa buza elhelyezésére leend

alkalmas. A tartányok ennél különböző ürméretűek lesznek úgy hogy egyes nagyobb birtokosok egész külön tartányokat használhatnak.

Az elevatorokban a vidék, melynek terményét összegyűjti, összes gabnája osztályoztatván, összeöntetik. Eme munkát felcseküdt becsüsiök végzik, kik osztályozzák a megérkező terményt s így öntik össze az egyenlő értékű terményt külön tartányokba. A termény szelelve, rostálva és mérve lesz, mely munkákért csekély díj szedetik, nemkülönben fekbér számítottatik.

Ez a terménybankok működésének első része, a pénzelhelyezésnek felel meg, midőn a bank tárgya a gabna épp úgy, mint a pénznek különböző nemei osztályozva tovább való használatra eltételeknek.

A közéletben e két fogalom, elevator és közraktár, egy értelemben szokott használtatni; pedig két nagyon különböző fogalmat fejez ki; csak utolsó részük a hitelműveleteknek az üzletbe bevonásában egyeznek meg.

A közraktárakban (entrepots) nemcsak gabnanemek, hanem ipari félkészítmények, gyarmatárak s másféle anyagok is raktározhatók, s a különböző tulajdonosok árucikké külön-külön helyeztetik el s az esetleges megromlásért szavatosság nem vállalattik, csak az esetben, ha világosan ki lehet mutatni, hogy ennek a vállalat az okozója.

Az elevatorokban csupán csak azon gabnanemek helyes-
egész, a vállalat kezekedik érte. A közraktárakban a gabna zsákban kezeltetik.

Az Európában üzletszerűen vezetett ilyenmü vállalatok, közraktárak közül jelesebbek a londoni, liverpooli, havrei, amsterdami, a Stalkirchen melletti, hol a német gabnakereskedelem e gőczpontba fut; továbbá vannak ily raktárak még Hamburgban, Bremában, Mannheimban, mely 450.000 mázsa árura van berendezve. Bécsben vannak a vársi közraktárak, az unióbank s a dunagőzhajózási társulat rakhelyei, melyekben több, mint 30—35—40 millió forintot tesz az évi hitelforgalom. Lényeges szerepet játszanak e téren még a svájci és trieszti raktárak.

Hazánkban a közraktári vállalatok létesítésére megindult mozgalom újabb keletű, mindazonáltal ott van már a budapesti, szegedi, temesvári, barcsi ilyenmü kitünő vállalat.

Budapesten a fővámház és az összekötő vasuti hid közt, közvetlen a Dunaparton nyulok végig e rakhelyek. A vámpalota mellett négy épület már át van adva rendeltetésének s bennök mintegy 200.000 mázsa áru raktározható. Ez épületeken alól emelkedik az elevator, egy egész épület-kolossus.

A terménybankok, valamint e közraktárakkal hitelműveletek vannak kapcsolatban s ebben tartom e két dolgot egyezőnek. Jelesül a forgalom gyorsaságának szükségessége szülte az áruk ugynevezett warrantirozását, melyet a terménybankok kiegészítő részeként kell tekintenünk. A warrantirozás ebből áll, hogy az áru tulajdonosa letett árujáért elismervényt nyert, mely egyik kézből a másikba vándorolhat, pénzt helyettesít, fizetési objectumul szolgál; az áru pedig mint biztosíték a bank-

A mezőgazdasági terményeknek, de különösen a gabnanemeknek is megvan ama képessége, hogy pénzt helyettesítő közegekként szerepelhetnek, s ebből kifolyólag bankalapul szolgálhatnak. Eme hitelműveletek azon sarkalnak, hogy a gabnanemek hosszabb időn át eltarthatók, nélkülözhetetlen emberi szükségletet fődöznek, semmikép elő nem állítható természeti adományok.

Amint a pénzműveletek gyupontját képezik a bankok, hol az egész forgalom központosul s honnét szétágazik ismét, működésében a nemzetgazdaság elemeit éltetve, épp úgy lehet a gabnanemekre ily gyupontokat létesíteni, hol egyrészt a gabna mint pénz a bankokban kezeltetik, s másrészt innét intézendő hitelműveletek tárgyát képezi.

Emo gabna- vagy terménybankok alatt, melyek egyrészt lényeges megtakarítások tárgyát képezik, másrészt arra vannak hivatva, hogy mezőgazdaságunk számtalan égő sebet orvosolják s gabnakereskedelmünket megváltoztassák, átalakítsák; értjük az elevator rendszerű magtárakat.

A gabnanemekben általában megvan ama képesség, hogy terménybankok alakjában bankalapul szolgálhatnak. Sajnos, hogy eme képességük az európai államokban nem méltányoltatott eddig elé. — Amerikában az elevatorok szétében működnek s jelentékeny hatással vannak a mezőgazdasági élet fejlesztése és a forgalom élénkítésére. Így Duluth-, Milwaukee-, Chicago-, St.-Louis-, Detroit-, Toledo-, Cincinnati-, Cleweland-, Buffalóban, az atlanti kikötőkben és az Unio legelső buzaemporiumában New-Yorkban mindenütt hatalmas elevatorok vannak működésben.

Az elevatorok oly különleges czélú magtárak, melyek a gabna kezelését az emberi erő nagy részben való mellözésével gépek segélyével végzik. Akár gőzhajón, akár vasuti kocsiban jó a szállítmány, a gabnát gépekkel emelik föl, gépekkel mérik meg és osztják szét a tartányokban. — Az egyes tartányok ürmérete, melyekben a gabna elhelyeztetik, 2000—10,000 hektoliter tesz. Egy elevator 10—20 különböző ürméretű tartánytal bir.

Chicagóban magában 19 elevator van, melyekben több, mint 5, millió hektoliter gabna helyezhető el s évi forgalmuk 67 millió hektoliterre megy. — Milwaukeeban 7 elevator képes naponta 18,000 hektoliter buzát átvenni, s ugyanannyit vagy többet kiszolgáltatni.

A legújabb és legezészerűbb elevatorok egyike a „Central New York” vasutársulat által New-Yorkban épített, melyben 400,000 hektoliter cerealiat lehet elhelyezni. Két épületben 90 méter hossz és 30 méter szélesség mellett 46 méter magas. Egy-egy épületben több mint száz tartány van. A tartányok 1.25 méter négyszögben 15—17 méter magassággal s egyenkint 1800—2400 hektoliter fér beléjük. Husz emelő (elevator) dolgozhatik egyszerre, melyeket mint az összes gépezetet egy 700 lóerejű gőzgép mozgat.

Hazánk az elevatorok felállításával megelőzte a többi európai államokat, a mennyiben befejezéséhez közeledik a „magyar leszámítoló- és pénzváltóbank budapesti közraktári vállalatának” elevatora, mely 200,000 mázsa buza elhelyezésére leend

alkalmas. A tartányok ennél különböző ürméretűek lesznek úgy hogy egyes nagyobb birtokosok egész külön tartányokat használhatnak.

Az elevatorokban a vidék, melynek terményét összegyűjti, összes gabnája osztályoztatván, összeöntetik. Eme munkát fel- esküdt becsüsök végzik, kik osztályozzák a megérkező terményt s így öntik össze az egyenlő értékű terményt külön tartányokba. A termény szelelve, rostálva és mérve lesz, mely munkákért csekély díj szedetik, nemkülönbön fekbér számítottatik.

Ez a terménybankok működésének első része, a pénzeli- lyezésnek felel meg, midőn a bank tárgya a gabna épp úgy, mint a pénznek különböző nemei osztályozva tovább való használatra eltéttetnek.

A közéletben e két fogalom, elevator és közraktár, egy értelemben szokott használtatni; pedig két nagyon különböző fogalmat fejez ki; csak utolsó részük a hitelműveleteknek az üzletbe bevonásában egyeznek meg.

A közraktárakban (entrepots) nemcsak gabnanemek, hanem ipari félkészítmények, gyarmatárak s másféle anyagok is raktározhatók, s a különböző tulajdonosok árucikké külön- külön helyeztetik el s az esetleges megromlásért szavatosság nem vállaltatik, csak az esetben, ha világosan ki lehet mutatni, hogy ennek a vállalat az okozója.

Az elevatorokban csupán azon gabnanemek helyez- hetők el, melyekre készült, tehát buza, rozs sat. s miután itt a termény zsák nélkül, „a la rifusa” kezeltetik, összeöntetvén az egész, a vállalat kezeskedik érlette. A közraktárakban a gabna zsákban kezeltetik.

Az Európában üzletszerűen vezetett ilyenmü vállalatok, közraktárak közül jelesebbek a londoni, liverpooli, havrei, amsterdami, a Stalkirchen melletti, hol a német gabnakereskedele- m e gőczponthba fut; továbbá vannak ily raktárak még Ham- burgban, Bremában, Mannheimban, mely 450,000 mázsa árura van berendezve. Bécsben vannak a váresi közraktárak, az unio- bank s a dunagőzhajózási társulat rakhelyei, melyekben több, mint 30—35—40 millió forintot tesz az évi hitelforgalom. Lé- nyeges szerepet játszanak e téren még a svájci és trieszti raktárak.

Hazánkban a közraktári vállalatok létesítésére megindult mozgalom újabb keletű, mindazonáltal ott van már a budapesti, szegedi, temesvári, barcsi ilyenmü kitünő vállalat.

Budapesten a fővámház és az összekötő vasuti hid közt, közvetlen a Dunaparton nyulnak végig e rakhelyek. A vámpa- lota mellett négy épület már át van adva rendeltetésének s ben- nök mintegy 200,000 mázsa áru raktározható. Ez épületeken alól emelkedik az elevator, egy egész épület-kolossus.

A terménybankok, valamint e közraktárakkal hitelműve- letek vannak kapcsolatban s ebben tartom e két dolgot egye- zőnek. Jelesül a forgalom gyorsaságának szükségessége szülte az áruk ugynevezett warrantirozását, melyet a terménybankok kiegészítő részeként kell tekintenünk. A warrantirozás abból áll, hogy az áru tulajdonosa letett árujáért elismervényt nyert, mely egyik kézből a másikba vándorolhat, pénzt helyettesít, fizetési objectumul szolgál; az áru pedig mint biztosíték a bank-

ban letéve marad, míg a warrant utolsó tulajdonosa az áru eladása iránt nem intézkedik. Az áru nem adatott át tényleg senkinek s mégis azon érték, melyet az képvisel, a forgalomban már lényeges szerepet játszik.

Hogy a gabonanemek ilyenén kezelése mily tőkét elvenit fel csak itt hazánkban, arról egy némely statisztikai adat könnyen meggyőzhet bennünket. Hazai búzatermelésünk értéke 129—240 millió forint között ingadozik, már pedig egyéb cereáliáink értéke ugyanezt az összeget szintén eléri; ily közepes számítás szerint föltehető, hogy a bankszerűen raktározható értékösszeg a kenyértermények és más kalászosok szintén 370 millió forint körül ingadozik.

Ezekben megismerkedvén a terménybankok fogalmával, azok hatása és mezőgazdaságra való fontosságáról kell szólnunk. Hogy ezt tehessük, egy kis kerülő uttal mezőgazdasági állapotaink egy némely hiányát kell közelebről figyelem tárgyává tenni. Tekintenünk kell a termelést, a gabnakereskedést, a szállítási nehézségeket és hitelügyet, végül a bennünket oly közélről érdeklő amerikai versenyt.

A mezőgazdának mai napság oda kell törekedni, hogy olcsóbban állítván elő terményeit, könnyebben megállhassa helyét az őt minden lépten-nyomon fenyegető versenyvel szemben. Tapasztalati tény, hogy csak a minket övező államok termelési eredményei sokkal kedvezőbbek, mint a mieink, mert például míg mi alig természtünk holdankint többet 5—6 hektoliter búzánál, addig Németország ily területen 8—9 hktl természet. Franciaország pedig 10—12 hktl, sőt vannak departementek, hol az átlagos termelés 20 hktl.

Eme körülménynek egyik oka mindenesetre az, hogy nem rendelkezünk az okszerűbb gazdasági üzemvitelhez szükséges tőkékkel, olcsó kölcsönünk meg nincs. De hogy a tőke hiányán kívül egyéb számtalan bajaink is vannak, elvitatni nem lehet.

Hazánk nemzetközi kereskedelmének egyik legjelentékenyebb tárgya mezőgazdasági termelvények s ezek közt cerealiákból áll, úgy hogy ez utóbbiból az összes európai szükségletnek ez a mi kis országunk 7%-át fedezi; ehhez vevén már most a belforgalmat, önkényt következik, hogy gabnakereskedelmünkkel igen nagy összeget forgatunk.

Tekintve úgy a nemzetközi, mint belkereskedelmünket, egyik sem olyan, hogy akár a gazdát, akár a gőzmalmokat vagy külföldi vevőinket kielégíthetné. Roppant összegek vesznek el egyfelől a szállítási nehézségek, a mustrák vételével tett visszaélések következtében, másfelől pedig a több oldalú közvetítési díjak szedése miatt.

Nálunk ha a gazda terményt ad el, míg ez a gőzmalmok vagy külföldi vevőink kezébe jut, három-négy kézen megy keresztül s e közvetítők mind kivesszik a maguk osztályrészét a gazda rovására.

És még ez a jobb eset. Azt nézze meg valaki, mikor a piacon egy-egy szekér terményt hat-hét kupeczkedő szenzál megrohan, megveszik a terményt a fővárosban jegyzett árakon, sőt drágábban. Ezt látva önkényt kérdezhetjük, honnét kerül ki a vételár többlete, a szenzál-díj, kezelési költség, a fuvardíj? Bizonyára nem tisztességes és megengedett módokon.

Ki kell jelentenem, hogy a tisztességes kereskedelem szükségességét és nagy hasznát elismerem, mert az idő pénz; de az ennek rovására üzött visszaélés határozottan elítélendő.

A külföldi vevők bizalma meg van ingatva, ezek maguk kénytelenek ügynököket itt tartani, kik beutazván a vidékeket, közvetlen szemle alapján vásárolnak a termelőtől. Hogy ezen eljárás a bizatmatlanságban gyökerezik, kétségtelen tény.

Kiegyenlített terményünk nincs, minden termelő más és más miűsőségekkel rendelkezik; egyenlő határozott czéloknak megfelelő nagyobb mennyiségű anyag összeállítása a legnagyobb nehézségekbe ütközik.

(Vége köv.)

Tudnivalók a trágyakezelésről.

Prof. Völker (egy angol chemikus) vizsgálat alá vevén azon változásokat, melyeken a hosszabb ideig tartott istálló trágya keresztül megy, a következő tanulságokat merítette:

1.) A friss istálló trágya csak kevés ammoniákat tartalmaz.

2.) A légeny a friss trágyában oldatlan szerves összetételben található.

3.) Az oldható szerves és szervesetlen részek értékesebb trágya-anyagot szolgálunk, mint az oldatlanok. — E czélból a trágyalére kiváló gondot fordítsunk és áthatlan medenczékbe vessük.

4.) A friss ló-, tehen- és disznóhagy vilsavas-meszet nem tartalmaz számbavehető mennyiségben; míg az a trágyalében jelentékeny mennyiséget tesz ki. Ez okból a trágyalé értékesebb, mint a friss hagy.

5.) A legjobb mód, melylyel a trágya veszteségét elodázni lehet, az, hogy a mint csak a körülmények engedik, vigyük ki a szántóföldre.

6.) Ha agyagtalajokra hordjuk ki a trágyát, ha mindjárt nem is lesz az elterigetett trágya alászántva, nincs mitől tartani, mert a friss s épp úgy a korhadat trágya kevés szabad ammoniákat tartalmaz, ez csupán erős erjedési folyamat alatt képződik, mivel pedig a szétterigetés után ez be nem következhetik, az ammoniak elgőzölgése is elmarad.

7.) A korhadat trágya mindég több szerves és szervesetlen anyagot tartalmaz, mint a friss.

8.) A korhadat trágya több légeny tartalmaz %-ban, mint a friss.

9.) Tömegre nézve egyenlő súly mellett a korhadat trágya értékesebb, mint a friss.

10.) Erjedés alkalmával a trágyatömegből nagy mennyiségű szerves anyag illan el a levegőbe, szénsav s más gázok alakjában.

11.) Ha az erjedési folyamat korlátoltatik, a légenyben csekély veszteség áll elő.

12.) Erjedés alatt humus-féle anyagok és kénsavas mész képződik, melyek arra szolgálunk, hogy az ammoniákat megkössék.

13.) A trágyahalom belső melegbb részeiben ammoniak gőzölög el, de a mint az a külső, hidegebb réteggel találkozik, ismét megkötetik.

14.) Az ammoniak jól letaposott trágyahalom külső felületéről nem gőzöleg el, ez okból a halmokat ne bolygassuk, ha csak elkerülhetlenül nem szükséges.

15.) A hosszú ideig tartó erjedés nem előnyös.

16.) A trágya annál többet veszít értékéből, minél tovább marad szabadon halmokban a téluok kitéve.

17.) E veszteség nem annyira az ammoniak elgőzölgéséből, mint inkább az esővíz kilugozásából áll.

18.) Száraz időben a veszteség az ammoniak s más oldható anyagokban sokkal kevesebb, mint esőzések s nedves időjárás alkalmával.

19.) A korhadó trágyát az eső jobban megkárosítja, mint a friss trágyát.

20.) A trágya-anyagok egy fedéllel ellátott trágyagödörben legjobban elállanak.

21.) Ha sok alomanyagot használunk, fedél alatt a trágya szárazabban marad, hogy sem erős erjedés álljon be; ez okból vagy ne lássuk el fedéllel a trágya-gödröket, vagy többször öntözzük meg trágyalé vagy vízzel.

22.) A trágya-gyűjtésnek legrosszabb módjával a nyitott aklokban találkozunk, hol a legértékesebb anyagoknak igen nagy része rövid idő alatt veszendőbe megy; felvehetjük ugyanis, hogy egy év után az eredeti súlynak csak egy harmada marad meg, s az is kevesebbet ér, mint ugyanoly tömegű friss trágya. (Fent mindenütt istálló-trágya értendő).

R. J.

Méhészeti estélyeink.

Deczember 8-án kezdte meg összejöveteleit helybeli méhész-körünk, hogy tovább fejtsse azt a maga elé tűzött munkát, melyért hova-tovább mind többen-többen kezdenek érdeklődni. Örvendezve köszöntöttük egymást a hosszas távollét után s fogtuk fel azt a fonalat, melyet már 3-ik éve, hogy gombolygatunk, téli estélyeinken is.

A mai ülést Benkő Mihály egyleti alelnök vezette néhány tántoríthatlan buzgalmu tag jelenlétében. Ez estély azonban nagyobb részt az egymás látásán való örvendezésben, s a nyár folytán tett tapasztalatainknak közlésével tölt el, s a jelen volt tagok nyilatkozataiból; de még az általánosan ismert adatokból is constatálva lett, miszerint a lefolyt év sem volt méhészettünkre nézve semminemű tekintetben valami brillians. S minthogy ez egyletünknek három évi főnnállása óta mind így megy, lehet-e csudálnunk, hogy különben még igen nagy számu erdélyrészi ügytáraink mind ez ideig távol tartották magukat az egyletbe való belépéstől! Hogy meg van édes mindnyájunkban kisebb-nagyobb mérvben az indolencia, ismeretes dolog; de hogy mégis annyira félre huznak — a tömörülés helyett — különben kifogástalan igyekezetű, különösen tisztelt méhészársaink, alig-alig foghatni meg, hogy miért teszik.

Különben hiven áll még emlékezetünkben egyes társaink olyatén nyilatkozata, miszerint „bevárjuk, hogy mi lesz az egyletből, s majd, ha zöld ágra vergődhetik, életképessé váland, kész örömet vesznek föl annak ügyét; lesznek társakká, addig pedig

nem hajlandók belemenni semmi méhészeti egyletezésbe.”

Fájdalom! nem egy helyről vettük ezt a nyilatkozatot, még irásban is, de hát még mennyit hallánk uton-utfélen fül-hegygyel.

Szívós természetű elnökségünk azonban nem csüggedett, ment a maga életrevaló tervén tovább-tovább; s hála a gondviselésnek, elérkezett azon ponthoz, honnan ma méltó önértéssel tekinthet vissza.

Igen, mert van ma már az erdélyrészi okszerű méhészegyletnek négyszáz frrtal vásárolt saját telek helyisége a „Házsongárd“-ban, s azon 99 méhcsaládra való gyönyörű pavillonja, közel 60 benépesített családdal, s illetőleg hetvennel, avval a tizzel együtt, melyet br. Apor Károly ur ő nagyméltósága kegyeskedett ajándékozni az egyletnek, s lesz kegyes tavasszal igazgatóságunk gondjaiba juttatni.

Hogy ennyiben elért célunkhoz nagy részben minster ur ő nagyméltósága kegyes pártfogásolása folytán juthattunk, noha egyletünk alapító, pártoló és rendes tagjai is közel kétszázan vannak, időnként nyilvánosságra hozott választmányi ülési jkveinkből világosan áll érdekelt és érdeklődő társaink előtt.

S hogy betelelt méhcsaládainkkal biztosan nézhetünk a jövőendő elé, arról kezeséget nyujt nekünk Albu József derék igazgató alelnökünk igazi szakértelemmel párosult lelkiismeretes buzgósága, ki a mint kezébe vette a méhcsaládok fölötti főigazgatást (segéd méhész Pappóder István volt), mint hivatalával járó tisztet, teljesen rendbe jött minden; s nincs kétség benne, hogy az ő elbánása s illetve az okszerű méhészeti elvei szerint történni szokott betelelések folytán meg lesz döntve ama balhit alapossága, miszerint a Házsongárdban haszonnal méhészkedni teljes lehetetlenség; különösen, ha kivivhatja egyletünk elnöksége a városi hatóságnál azt az igen-igen kívánatos intézkedést, miszerint helybeli mézkereskedőink mézszüreteléseiket az eddig szokásban levőknél később, s teljesen elzárt helyiségekben, s még helyesebben pinczékben eszközöltessék.

Ezek megbeszélései s illetve tudomásul vételével foglalkozott a mai és decz. 15-iki estély, melyeken kívül még Gebhardt Döme adta elő a mult télen néhány sikeresen átlakolt méhcsaládjának érdekes historiáját; de a melynek közlésére ez alkalommal hely nem juthatván, máskorra vagyunk azt kénytelenek minden érdekessége mellett is halasztani.

A decz. 22-iki estélyen csupán nyolczan levén jelen, az ezen alkalomra kitűzött értekezés népesebb ülésre halasztatott, s e helyett előadta szintén Gebhardt egyleti pénztárnok tagtárs a Grauwenhorsz-féle ládikó szerkezetét. Egy Hutter-féle faládikó forma szerkezet ez, melybe 4--6 keret fér, s a melylyel az a czélja Grauwenhorstnak, hogy természetes lépes méz hiányában czukoroldatot, (kellő sűrűségű sziropot) készít, a ládikóba a keretes üres lépeket felülről berakosgatja, s e ládikót a czukorfolyadékkal tele tölti, hogy az üres lépek megteljenek, s aztán ilyeneket ad be tápszegény méhcsaládainak, hogy lehető legtermészetesebb módon étesse azokat.

Ez incidensből Bodor László beszélt el szintén egy etető eszközt, mely egy közönséges nagyságu keret alsó felére alkalmaz, s tapasztalat szerint igen czélszerűnek nyilvánult.

Nem lévén azonban kéznél sem ez, sem egy Grawenhorst-féle ládikó, mindkettőnek a jövő (decz. 29.) estélyen való bemutatását (a ládikót is akkorra elkészítetvén Bodor tagtárs) szives volt megígérni.

Még közölte Bodor tagtárs azon örvendetes hirt, hogy nála eddig körülbelül kétezer kaptárra történt megrendelés a 10 arannyal jutalmazott 1 frt 50 krosból. S hogy már ezután Temesváron is ugyanezen kaptárt nagy mennyiségben fogják készíteni, betanulván annak készítési módját az itteni fogházi iparüzletben egy temesvári rabasztalos. — Aztán nemsokára neki fognak Gyula-Fejérvártt, Brassóban és Beszterczén, miután az igazságügyi és cultus-ministerek megállapodásai következtében óriás mennyiségben osztatnak ki a kaptárok, különösen a néptanítók közt.

Fájdalommal vette tudomásul a méhészkör Bodor kir. alügyész tagtárs azon jelentését, miszerint a „Kalocsai néplap” azért, mert a kaptár szállítási díját valami odavaló ügytárral nagyon megfizették, kicsinyes módon sértegetésekbe elegyedett. Igen természetes azonban, hogy mihelyt több helyen fölkarollatik ennek készítési módja, a mint éppen Kalocsán is tervezetik, nagyon csekélybe fog kerülni aállítás is.

Végül még Bodor tagtárs adta elő, hogy ő mily gyorsasággal és legkisebb baj nélkül helyezett át vagy 140 paraszt kas méhcsaládot szept. és októberben az általa szerkesztett olcsó kaptárokba, gyenge elaltatási móddal s a kasok hosszában való kettémetszése által. S elmondta, hogy miként pusztított, s illetve pusztítottatott el pár nap alatt néhány ezerre menő egeret bizonyos egyszerű étek által, méhese körében s a mezőnek azon részéből, hol méhese van Mező-Dombon. A jövő alkalommal erről is szólandunk a Tek. szerkesztő ur szives engedelmével, most pedig ismételen kérjük ügytársainkat, sziveskedjenek figyelemben tartani a szombat délutáni 5 órákat, s estélyeinket szerencsésültségek személyes részvétőkkel vagy írásos értekezéseik vagy közleményeik beküldésével.

Szentgyörgyi Lajos,
egyleti tiltár.

EGYVELEG.

— Deczember havi meteorologiai észleletek. A kolos-monostori állomás észleleteiből közöljük a deczember havi összevont adatokat, u. m. légnyomás (tengerszinre redukálva) középátlagá 761.2, legmagasabb deczember hó 31-én 774.8, legkisebb deczember hó 5-én 742.0 milliméter, középhőmérséklet C° — 5.0, legmagasabb deczember hó 4-kén 4.4, legkisebb deczember hó 8-án — 19.8. A párányomás átlaga 3.1 milliméter, a légnedvesség százalékának átlaga 94. A napontai 3-szori észlelésnél előfordult: szélcsend — szer, szél 93-szor, ugyanis északi szél 4-szer, északkeleti szél 3-szor, keleti szél 38-szor, délkeleti szél 1-szer, déli szél 1-szer, délnyugoti szél 3-szor, nyugoti szél 31-szer és északnyugoti szél 12-szer. A csapadékos napok száma tett 7-et, hó

volt 7, jég —, égháboru — napon, összesen 37.1 milliméter csapadék volt e hónapban, legtöbb 6-án, azaz 12.7 milliméter. —

A budapesti központi időjelző állomás jóslatai közül — melyek az erdélyi gazd. egylet bel-monostorutczai irodájánál látható — deczember hóban egészen teljesült 82%, részben teljesült 12% és nem teljesült 6%.

— A baromfinak a piacz számára való elkészítésére Franciaországban a következő eljárás van szokásban: Az állatok a leölést megelőző 12 órában semmit sem kapnak enni vagy inni, s így üres gyomorral hagyják el a siralom völgyét, mely körülmény igen sokat tesz arra, hogy holtuk után jól nézzenek ki. Ily módon aztán földi maradványaik a piaczra kiállítva sokkal étvágygerjesztőbbek, mint azon sorsosaiké, mely nem ily módon kezeltettek. A hus szilárd, fehér és színét nem veszti. A belek üresek és sem savi erjedés, sem rothadás nem mutatkozik. A hus fehér, s az egész test tiszta és jóízű. (G.)

— A luczerna mint sertéstakarmány. A luczerna — írja egy coloradói gazda egészen elragadtatva — a legjobb takarmány a világon, különösen a sertéseknek. Október közepéig zöld luczernát adtam sertéseimnek, ekkor kiválasztottam a hizlalandókat és vágott luczernával és korpával kezdtem takarmányozni. A száraz luczernát fél hüvelyk hosszúra vágaltam, félíg megtöltöttem vele egy két akós dézsát, 50 font korpát adtam hozzá és végre tele töltöttem a dézsát vízzel, természetesen jól összekavarván tartalmát. Ezt az eledelt adtam hizó sertéseimnek naponként háromszor. Sohasem láttam még sertéseket ily gyorsan hizni. Tenyészsertéseimnek csak száraz luczernát adok vízzel naponként háromszor. Az idén be is veremteltem a luczerna harmadik kaszálását. Azon módon rakom a verembe, a hogy haza hordom. Kísérletet akarok tenni, hogy mily eredménnyel lehet e bevermelt takarmányt sertések és szarvasmarhák hizlására használni. (M. F.)

— Istálló-gerendák végeinek megrothadása igen gyakori. Oka ennek az, hogy sok vizgöz rakodik le a gerendákra, s e mellett ezek a falból is vesznek fel nedveséget. Hogy ezt, t. i. a gerendavégek elrothadását meggátoljuk, legczélszerűbb azt rosz melegvezetővel pl. hamuval körülvenni. Istállók padozatánál czélszerű a gerendázat alá még egy deszkázatot alkalmazni, s az így oda bezárt levegő, mint rosz hővezető fog szerepelni. A hol ez nem vihető ki, t. i. a befalazott gerendavégeknél, ott czélszerű a falban a gerendák között egy kis nyílást hagyni, hogy azon a levegő szabadon közlekedhessék. Ez által a gerenda folytonosan szikkasztatik, s így nem rothad meg. A kátránnyal, asphalittal stb. való bekenése a gerendák végeinek nem vezet czélra, mert ezáltal a fában bent levő nedveség kipárolgása van megakadályozva, minek szintén csak rothadása vége. A befalazott gerendák conserválásának minden esetben legbiztosabb módja az, hogy nem csupán a kellő időben vágott száraz fát használjuk, hanem az épületet is engedjük kiszáradni jól, s míg ez tökéletesen meg nem történt, addig ne vegyük azt használatba. (M. F.)

— A mész szerepe a baromfi-ólban. A tetveknek a baromfi-ólból való kipusztítására egy amerikai gazda csalhatatlan szernek mondja a közönséges mészport. Ő, miután éveken át a czélből különféle eljárásokkal s szerekkel, ezek között petroleummal és kénegzőkkel eredmény nélkül vesződött, a mult nyáron először használt mészport, főleg azon czélből, hogy megakadályozza az értékes ammoniaknak a trágyából való elpárolgását. Nemsokára azonban észrevette, hogy a baromfiakat ezóta nem bántják annyira a tetvek, s úgy fiatalja, mint öregjénél az egészségi állapot kitünő volt. A lefolyt nyáron is használta ezen szert és soha egészségesebb apró marhája nem volt. S ezenkívül az, aránylag a baromfi számához, szük ólban nem volt semmi rossz szag, daczára hogy évenként csak kétszer hányták ki belőle a trágyát. A legegyszerűbb mód a mészport, melyet minden mészégetőnél könnyen szerezhetünk, felhasználni, a következő: Egy pár marokkal feldobálunk a falak és a tető felé, hogy sürü porfelleg álljon elő, melynek egy része azután mindentéle szabadékok és repedésekbe beveszi magát, s ott minden állati életet megsemmisít, másik része pedig a padlóra hull, honnét pár percz mulva a trágyával együtt egy szegletbe separtelik. Másnap ugyanezt ismételjük. Ezenkívül semmi egyéb tisztogatás nem szükséges, míg végre az egészet, mint rendkívül értékes trágyát, rendeltetési helyére szállítjuk.

(G.)

— Fakereskedő részvénytársaság 1000 drb 50 frtos részvényvel van alakulóban, mely a magasabb faipart akarja meghonosítani a Székelyföldön. Szerencsés gondolat és rég érzelt szükség ez, mely emelni fogja az erdők értékét, fokozni fogja a fa becsét, munkát és fuvarát ad a népnek, mégis busás osztalékot fog önteni a részvényeseknek is. Kárhuzatos hanyagság volt elnézni, hogy Romániában, főleg Bukarestben az építészeti anyagokat vasuton a székely havasok mellőzésével a távoli petroszényi, szász-sebesi és alvinczi műfűrészektől szállították, mivel sem az anyag osztályozása, sem annak méreterü pontos elkészítése nincs szokásban a székelyeknél, hanem ősi primitiv módon dolgozták fel becses fájukat. A mint értesülünk, hangszerfa, szitakéreg sat. gyártása is czéloztatik. Az érdeklődők fordulhatnak bővebb felvilágosításért Ugron Gábor képviselőhöz Székely-Udvarhelyen.

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest január 1. | Bécs január 5.

Buza	9.25 — 10.00 frt	9.40 — 10.65 frt
Rozs	7.70 — 8.00 frt	8.25 — 8.65 frt
Árpa, takarmány	7.15 — 7.40 frt	— — — frt
Árpa, szeszfőzésre	7.60 — 8.80 frt	8.50 — 9.25 frt
Árpa, seres	9.00 — 10.30 frt	8.60 — 11.00 frt
Zab	6.85 — 7.20 frt	7.20 — 7.50 frt
Törökbuza	6.60 — 6.70 frt	6.90 — 7.90 frt

Budapesti marhavásár január 3-án. Összes felhajtás 1293 db. nagy és 334 db apró marha. Ebből eladatott 16 db. bika, 662 db. ökör, 340 db. vágó tehén, 138 db. fejős tehén, 137 db. bival, 333 db. borju, — db. birka. Árak: bika

darabonként 90—155 frt, ökör páronként 160—320 frt, vágó tehén páronként 170—260 frt, fejős tehén darabonként 70—175 frt, bival páronként 150—210 frt, borju darabonként 10—40 frt, bárány páronként — frt, birka páronként — frt. Húsárak 100 kilonként: ökörhús 53—58 frt, tehénhús 51—53 frt, borjuhús 65—68 frt, bivalhús 46—48 frt.

Bécsi marhavásár december 31-én. Összes felhajtás 2342 drb és pedig 1462 drb. magyar, 470 drb. lengyel és 410 drb. német fajta, melyből 2230 drb. ökör, 44 drb. tehén, 56 drb. bika és 12 db. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 54—67 frt, lengyel 58—63 frt, német 55—65 frt, tehén 53—58 frt, bika 53—55 frt, bival 50 frt. Lábán darabonként — — frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár január 4-én. (Az első magyar sertésbizalmó és kölcsönelőező részvénytársaság jelentése.) Mindannak daczára, hogy a fogyasztás jelentékeny volt, az e heti üzlet mégis csendes hangulatban folyt le és az árak nem változtak.

Heti átlagárak: magyar vál. áru 290—320 kilogramm nehéz 50—50½ krral, 180—260 kilogramm nehezek 49½—50½ kr. Öreg 300 klgr. túli nehéz 47—48 kr, vidéki sertés 47—48 kr. Transitóban: szerbiai 47—50½ kr, romániai 47—50 kr, tuskés — krral tiszta klgrammonkint. Összes felhajtás: 5728 darab, összes elhajtás 10,735 drb.

Bécsi sertésvásár dec. 31-én. Összes felhajtás 6813 drb. és pedig 1542 drb. nehéz, 2019 drb. középnehéz és 2326 drb. süldő; melyből — drb. magyar, — drb. orosz-lengyel, — drb. szerb és — drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 44—46 frt, középnehéz 43—44 frt, süldő 40—42 frt; szalonna és zsír — frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetés.

Kívánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagybobbítás és vízművészeti kellékek tárlata.

Szerelő-műhely vízvezetékek kifrak s berendezésére.

Teljesen leszállított gyári árak mellett.

(2—52.)

(3.)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár			Egy hectoliter						100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús
helye	napja		tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török- buza	széna	szal- ma	tüzifa	
k r a j c z á r o k b a n												
Balázsfalva	december	13	600	525	420	—	—	410	250	—	250	32
Bánfi-Hunyad	december	11	650	550	500	—	225	500	200	—	160	44
Besztercze	december	31	625	425	475	—	260	475	620	240	300	36
Brassó	január	4	700	570	465	395	280	450	339 ¹ / ₂	200	242	44
Csik-Szereda	január	2	700	563	425	400	250	500	240	70	200	32
Deés	december	31	780	680	580	380	320	450	590	240	320	40
Déva*	január	5	1005	825	785	—	390	755	210	100	290	44
Dicső-Szent-Márton	január	2	590	450	500	—	275	425	380	260	380	44
Erzsébetváros	január	5	650	500	450	—	320	400	300	160	250	44
Fogarás	január	4	680	—	425	380	290	420	217	120	220	42
Gyula-Fehérvár	január	5	750	625	500	—	325	420	230	120	230	46
Gyergyó-Szent-Miklós	január	5	800	750	500	450	300	550	300	100	180	32
Hátszeg	december	31	630	540	420	260	240	440	120	8	300	44
Kézdi-Vásárhely	január	3	680	600	440	360	280	440	400	100	300	40
Kolozsvár	január	3	692	—	452	—	240	480	400	190	300	48
Maros-Vásárhely*	január	3	920	690	850	815	750	570	500	180	450	40
Medgyes	január	3	670	585	465	—	230	425	165	90	245	38
Nagy-Enyed	január	3	650	550	450	—	360	425	480	180	280	44
Nagy-Szeben	január	4	780	660	480	—	290	470	210	130	340	45
Nagy-Várad	január	1	672	555	477	403	244	404	450	250	380	52
Segesvár	január	3	720	500	450	—	280	430	160	130	220	40
Sepsi-Szent-György	január	7	710	680	450	330	260	440	250	140	175	36
Szamosujvár	december	27	650	520	460	—	240	—	490	75	240	40
Szász-Régen	január	3	650	475	475	—	300	450	680	380	250	40
Szász-Sebes	január	3	725	600	500	—	350	440	210	140	240	44
Szászváros	december	29	690	590	470	—	330	430	300	70	210	44
Székely-Udvarhely	december	18	750	600	450	—	225	450	260	40	280	40
Szilágy-Somlyó	december	28	618	488	454	—	244	454	400	200	350	40
Teke	december	31	600	500	450	325	250	425	260	40	1200	40
Torda	január	5	650	450	450	400	260	420	150	25	250	44

A *-al jegyzett árak metormázsára vonatkoznak.

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája.

Árszabály tér szerint		széri hirdetésnél belyeggel együtt																			
		1	1-3	1-6	1-12	1-18	1-26	1-30	1-36	1-40	1-52										
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr				
1 ¹ / ₁₆ oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10
3 ¹ / ₁₆ oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	29	79	—	90	80	102	60	120	60
	25% elengedés	3	30	8	40	15	20	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35
4 ¹ / ₁₆ oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35
2 ¹ / ₁₆ oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85
1 ¹ / ₁₆ oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 krajával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örökösainél, közép-utca Minorita-épület.